

Den glemte teglværksby i Åsø

Da "Generalen" var vendt hjem til Tranekær, startede han en hektisk byggeaktivitet: Ny skole for godsets børn, ombygning af herskabsstalden, ombygning af kirken samt en lang række boliger til godsets håndværkere, funktionærer, musikere og teaterfolk. Det krævede byggematerialer, men tegl måtte indtil da købes fra teglværkerne ved Flensborg Fjord. Derfor grundlagde Generalen også i år 1800 et teglværk i Åsø. Værket blev bygget, hvor Generalen allerede havde bygget en skibsbro, i kanten af skoven, hvor der kunne skaffes brændsel. Lergraven blev lagt inde i skoven og skulle også levere ler til det pottemageri, som Generalen byggede i Frellesvig og som skulle levere urtepotter og lertøj til godset.

Generalens landingsbro i Åsø – en gang et livligt sted for søfarten

Den første teglbrænder var Rasmus Jeppesen, som døde i 1829. Derefter fortsatte enken Marie forpagtningen, indtil sønnen Peder Jeppesen kunne overtage i 1832. Trods krisen i starten af 1800-tallet var der en god produktion på Åsø-værket af både kalk, røde og gule mursten, gulvfliser og drænrør. Og murstenene var både små, i tidens almindelige "flensborg-format" og lidt større, som moderne mursten. I 1859 blev landbruget og teglværket adskilt; Peder Jeppesen fortsatte landbruget, mens teglværket blev overtaget af Adam Otto Chr. Ottesen. Under Ottesen gik det rigtig godt; i 1871 var produktionen oppe på 500.000 stk. sten og rør om året, og der var ansat fem sæsonarbejdere – alle fra Lippe-Detmold, hvorfra der i 1800-tallet kom teglarbejdere til hele Nordeuropa. Sidste store opgave for Åsø-værket var stenene til genopbygningen af Tranekær by efter branden 1875, og inden 1880 blev det lukket. Den gamle teglovn var blevet forældet, og Rudkøbing Teglværk var øens nye storleverandør af tegl.

Teglmasterboligen i Åsø

Teglovnen og den dertil hørende kalkovn er borte. Men både den trelængede teglmasterbolig og de tre arbejderhuse står næsten uændrede siden opførelsen i 1800. Og landingsbroen, hvor der for 100 år siden var en livlig sejlads med rute-dampskibe og paketter, står fint bevaret ud for den lille P-plads ved stranden. Alt i alt et usædvanligt godt bevaret kulturmiljø og minde om to nu forsvundne lokale erhvervsgrene: Teglintustrien og kystsejladsen.

Arbejderhuse i Åsø, med vejen ned til landingsbroen